

národní
úložiště
šedé
literatury

Literka - leden 2011. (Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě)

Památník písemnictví na Moravě
2011

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-135881>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 07.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Zajímají Vás aktivity Památníku? Staňte se i Vy členem Klubu přátel, nezávisle-
lého sdružení. Podrobnější informace o Klubu přátel najdete na zvláštním
letáčku u pokladny Památníku nebo na Facebooku.

Klub přátel Památníku

19. ledna, 17 hod., 3 x Slíva
Vít Slíva, Libor Slíva a Jiří Slíva. Trojísteček sourozenců, z nichž dva propadli
kouzlu poezie a třetí se věnuje umělecké fotografii, se sejdě v benediktin-
ském klášteře v Rajhradě. Autorským čtením společně s Vámi oslaví šede-
sátiny básníka Vít Slíva.

Dne 4. prosince 2010 zemřela spisovatelka Hana Pražáková. Autorka knih
pro děti a dospívající dívky, překladatelka z ruštiny a ukrajinštiny a dlouho-
letá redaktorka literárně-dramatické redakce Československého rozhlasu
v Brně. Paní Pražáková byla poslední dva roky v pravidelném kontaktu s ku-
rátory Památníku. V jeho sbírkách najdete i její pozůstalost.

**Uplnění a chystané akce a výstavy
Památníku písemnictví na Moravě**

KALENDÁŘ VÝSTAV A PRAVIDELNÝCH AKCÍ PRO ROK 2011

24. března – 28. srpna – Musilové – Alois a Robert
Dva slavní z jednoho moravského rodu, arabista a romanopisec

duben, květen – Jarní přednáškový cyklus
Německy psaná literatura z Moravy

14. května – Muzejní noc
Muzejní noc s humorem Zdeňka Jirotky. K 100. výročí narození autora le-
gendárního Saturnina.

17. června – Vyhlášení výsledků V. ročníku literární soutěže

červenec – Prvních pět let literární soutěže
Putovní výstava

8. září – 1. ledna 2012 – Moravské mýty, pověsti a pohádky
Pohádkové putování Moravou – knížky lidového čtení na Moravě, pověsti,
legendy i pohádky a jejich sběratelé a vypravěči

září, říjen – Podzimní přednáškový cyklus
Pohádky a pověsti z Moravy

25. října – Ať žije republika!
Večer věnovaný vzniku Československa. Spojeno s vyhlášením šestého roč-
níku literární soutěže Skrytá paměť Moravy a autorským čtením mladých
autorů – vítězů literární soutěže

1. prosince – 1. ledna 2012 – Listování v benediktinské knihovně
Ukázky z historické knihovny Benediktinského opatství Rajhrad

StřeDění – jednou za měsíc středeční akce v prostorách Památníku

HLEDÁME PRO PŘÍŠTÍ VÝSTAVU

Robert Musil: Der Mann ohne Eigenschaften.
1. vyd. Rowohlt Verl., Berlin 1930, 1932

Vydává Muzeum Brněnska,
připravuje Památník písemnictví na Moravě.
Klášteř 1, 664 61 Rajhrad, tel.: 547 229 136
e-mail: rajhrad@muzeumbrenska.cz, www.muzeumbrenska.cz
Odpovědný redaktor: Vojen Drlík, redaktor: Romana Macháčková
Autoři textů: V. Drlík, R. Macháčková, A. Procházková
Vychází desetkrát ročně, číslo 1, ročník 5.

3. ledna 1924
napsal Jaroslav Seifert Artusi Čermikovi dopis, v němž mu sděluje obsah
jednání schůze Devětsílu z 2. ledna téhož roku, kde se jednalo o vydávání
časopisu Brněnského Devětsílu. V pěti bodech byly stanoveny podmínky
pro jeho vydávání. Prázsky Devětsíl kromě jména časopisu Pásmo určil i ter-
mín vydání prvního čísla (březen 1924) a stanovil si podmínku, že obsah
časopisu musí být ze čtyř pětin kritickým. V rámci literatury byla stanovena
možnost očištění pouze jedné básně či prózy, ukázka zahraníční literatury
musela být doplněna tematickým referátem ad. Vzhledem ke skutečnosti,
že v Praze Devětsíl nedokázal zajistit pravidelné vydávání časopisu Disk,
přísne podmínky se ve skutečnosti nedodržovaly. Časopis Pásmo se po-
stupně stal listem Devětsílu pražského i brněnského.

1. ledna 1956
byla založena Filharmonie Brno. Její tradice navázala na amatérský Český
symfonický orchestr, na jehož vzniku se v 70. letech 19. století podílel Leoš
Janáček a který začal působit v Besedním domě. Jeden z největších střed-
evropských orchestrů čítá v současné době sto deset hráčů a svým reper-
tářem se zaměřuje na tvorbu Leoše Janáčka a na hudbu 20. století.

**Některá (nejen) literární výročí
měsíce ledna**

Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě

LITERKA

leden 2011

Vážený čtenáři Literky,
věřím, že jste do nového roku vstoupili odpočatí a plní elánu a sil. A pokud jste si dali
novoroční předsevzetí, přeji Vám, aby se Vám je podařilo naplnit. I Památník si dal do
roku 2011 pár předsevzetí a na jedno z nich se moc těší. Jeho uskutečnění nám totiž
umožní se s Vámi, našimi přáteli a návštěvníky, setkávat častěji. Připravili jsme pro

- » Editorial
- » Nejbližší akce a výstavy
- » Lednová výročí
- » Krocení literární múzy
- » Malé ohlédnutí Michaely Mlejnkové
- » Co rok dá
- » Tři otázky pro Návštěvníka
- » Plán výstav na rok 2011

Vás pravidelné měsíční
akce pod názvem StřeDě-
ní. Na lednovou středu se
sama velice těším, protože
k nám zavítá básník,
pedagog a také předseda
poroty prvních ročníků
soutěže Skrytá paměť Mo-
ravy Vít Slíva se svými bra-
try. O ostatních plánech
pro nastávající kalendářní

rok si můžete přečíst na stránkách Literky. Stejně tak Vás kolegyně Andrea Procházková opět pozve na kurzy tvůrčího psaní pod názvem Krocení literární múzy. Michaela Mlejnková Vám v lednovém mrazivém počasí přinese trochu tepla a prázdninové nálady svým ohlédnutím za letními výstavami, při nichž je nám již několik let cennou pomocí. Ve 3 otázkách pro... jsme tentokrát zpovídali jednu z návštěvníků Památníku, Janu Matlovou. Rádi si totiž poslechneme názor zvenčí a Literka je samozřejmě k dispozici i Vám. Máte-li jakékoli zajímavé podněty, názory, napište nám.

Pohodových a úspěšných následujících dvanáct měsíců plných zdraví, lásky a radosti
Vám i za své kolegy přeje

Váše Romana Macháčková

Verše měsíce
l e d n a

Jan Zahradníček

Radost

*Když jemné doteky se o mé tělo třístí
omývá prouděním zaniklých bytostí
snem tváří tekoucích rukama bez kostí
něhu jsem pocítil jež z boku šera prýští*

Semináře tvůrčího psaní, které doprovázejí literární soutěž Skrytá paměť Moravy, jsou svým způsobem ojedinělé. V různých moravských městech se totiž již pět let setkávají pouze na jednu hodinovou lekci mladí lidé, kteří si buď sami, nebo na podnět pedagogů, přijdou vyzkoušet některé techniky tvůrčího psaní. Každý rok je seminář zaměřen na aktuální téma soutěže, neboť jeho smyslem je inspirovat účastníky k napsání soutěžního textu. Letos se bude vše odvíjet od jednoho slova, a to od slova „cizinec“. Přestože struktura semináře je předem dána a např. asociace k některým slovům se dají předvídat, stejně je každý seminář jiný, tak jako jsou pokaždé jiní jeho účastníci. K těm nezapomenutelným určitě patří ty, na nichž se podaří prolomit bariéru ostychu a přítomní „jdou se svou kůží na trh“, ty, kde se někomu podaří překvapit sama sebe a ty, kde se mezi přítomnými zrodí tvůrčí atmosféra.

Zájemci se mohou přihlásit zasláním emailu na adresu pamet@muzeumbrennska.cz. Účast na semináři je bezplatná. Další informace k soutěži jsou dostupné na www.muzeumbrennska.cz.

Leden:

25. 1. – Rajhrad, Památník písemnictví na Moravě; 26. 1. – Hodonín, Masarykovo muzeum v Hodoníně; 27. 1. – Zlín, Gymnázium Zlín – Lesní čtvrť

Únor:

2. 2. – Znojmo, Dům umění Jihomoravského muzea ve Znojmě; 3. 2. – Šumperk, Vlastivědné muzeum v Šumperku; 7. 2. – Ostrava, Ostravské muzeum; 10. 2. – Brno, Knihovna Jiřího Mahena; 11. 2. – Vsetín, Masarykova veřejná knihovna Vsetín; 15. 2. – Žďár nad Sázavou, Knihovna Matěje Josefa Sychry; 16. 2. – Jihlava, Městská knihovna Jihlava; 17. 2. – Třebíč, Městská knihovna v Třebíči; 22. 2. – Olomouc, Vlastivědné muzeum Olomouc; 23. 2. – Prostějov, Muzeum Prostějovska v Prostějově; 28. 2. – Nový Jičín, Muzeum Novojičínska

Vše začalo před dvěma roky, když mi při cestě z Beskyd zazvonil telefon a na druhé straně se ozval můj známý, jestli bych si nechtěla přivydělat o prázdninách pár korun. Moje odpověď byla samozřejmě ano a on mi sdělil, že dostanu rukavičky, budu obracet stránky v knize a kdybych „k tomu sem tam něco řekla, špatné by to taky nebylo...“ Jak už to bývá, realita byla trochu jiná. Kniha byla totiž kopíí Codexu gigas (známého jako Dáblova bible), otáčení stran tohoto sedmdesátikilového díla se občas podobalo cvičení v posilovně a sestavila jsem si několikaminutové povídání, během kterého jsem prošla celou knihou a které jsem za den řekla asi čtyřicetkrát. Návštěvnost byla opravdu velká. Problém jsem měla jen jednu. Nemohla jsem si vzpomenout, jak se německy řekne hovězina, abych návštěvníkům vysvětlila, z čeho je kůže na přebalu Codexu. Oni našťástí pochopili mé vysvětlení „das ist aus Milka“ a dlouho se smáli. V roce 2009 jsem opět na pár dní oblékla bílé rukavičky, tentokrát kvůli listování v jiných středověkých rukopisech. Výstava byla úspěšná, protože lidé si sami mohli listovat a každý den se vystavené faksimile obměňovaly. Vystavovaly se i nejstarší originály rukopisů z rajhradské knihovny. Tento rok byly v květnu k vidění rukopisy Elišky Rejčky a dvě faksimile zpěvníků. Díky tomu jsem se naučila číst ve čtyřlínkové notové osnově a popovídala jsem si s návštěvníky z Londýna.

Na chvíli strávené v Památníku písemnictví na Moravě ráda vzpomínám, získala jsem nové vědomosti, poznala skvělé lidi a mohla dělat práci, která mě opravdu bavila.

Studentka posledního ročníku gymnázia Michaela Mlejnková se pro pravidelné návštěvníky benediktinského kláštera stala již důvěrně známou tváří spojenou s Památníkem.

Co rok dá

Začátek roku je vždy věnován plánům a předsevzetím. I Památník slibuje svým návštěvníkům na rok 2011 řadu zajímavých akcí. Samozřejmě nebudou chybět ty tradiční, mezi něž patří literární soutěž Skrytá paměť Moravy, tematické přednáškové cykly, výstava Listování a také oblíbené výlety za poznáním s Klubem přátel. Abychom se s Vámi mohli scházet častěji, připravili jsme si pro Vás cyklus pravidelných setkávání na půdě Památníku pod názvem Středění. První takovou akcí z tohoto cyklu bude autorské čtení básníka Víta Slívy a jeho bratří.

Na konci března se můžete těšit na výstavu věnovanou Aloisi a Robertu Musilovým. Alois a Robert Musilové jsou mimořádné osobnosti, jejichž význam daleko přesahuje hranice Moravy. Dá se bez nadsázky říci, že tím, čím je pro Prahu a Čechy Franz Kafka, měl by být pro Brno a Moravu Robert Musil. Něco podobného platí i pro Aloise Musila, jednoho z nejúspěšnějších českých cestovatelů a světově uznávaného orientalistu. Rod Musilů sice pochází z jazykově českého Rychtářova u Vyškova, v průběhu 19. století ale vznikla i jeho rakouská větev. Český Moravan Alois a rakouský Němec Robert, autor slavného románu Muž bez vlastností, jsou proto přímo čítankovým příkladem provázanosti české a německé kultury v minulých stoletích. Výstava by měla nabídnout i trochu kouzla exotického Orientu z dob, kdy ještě nebyl cílem masového turismu, a také atmosféru Brna, města mládí Roberta Musila, z konce 19. století. V programu Památníku písemnictví je tento projekt součástí „rodinné“ řady jako byla výstava Petr Bezruč – Antonín Vašek nebo Halasové.

Výstavu Moravské mýty, pověsti a pohádky budou tvořit dvě části. První z nich bude věnována knížkám lidového čtení na Moravě aneb nahlédnutí do historie známých i méně známých pohádkových příběhů. Zaměří se na několik hrdinů knížek lidového čtení, které byly od 16. století na dalších téměř čtyři sta let oblíbenou četbou širokého publika. Za tu dobu se z mnoha středověkých příběhů určených šlechtě staly příběhy pohádkové, které si dál žijí svým vlastním životem, jako např. Meluzína a Popelka. Naopak historie o falchraběnce Jenověfě již upadla v zapomnění. Většinu námětů knížek lidového čtení přejala starší česká literatura ze sousedního Německa, české tvůrce jménem neznáme. Knižky lidového čtení najdeme i v produkci moravských tiskařů, např. u Jána Rippla v Jihlavě, Škarničlů ve Skalci či Emanuela Svobody v Brně. Na knížky lidového čtení naváže část výstavy věnovaná moravským pověstem, legendám a pohádkám. Pohádkové putování Moravou zavede návštěvníky do jednotlivých oblastí Moravy a Slezska. Seznámí se nejen s hlavními postavami jednotlivých příběhů, ale také s osobnostmi těch, kteří příběhy sbírali a vyprávěli, např. Beneš Metod Kulda, František Lazecký, František Sláma, Františka Stránecká nebo Anežka Šulová.

3 otázky pro Návštěvníka

1. Jak jste se o Památníku dozvěděla a jakou představu jste o této instituci měla?

O benediktinském klášteře v Rajhradu jsem věděla dlouho a toužila jsem spatřit nejen Santiniho architektonickou práci, ale i historickou knihovnu, která však byla po dlouhá léta nepřístupná. Teprve první ročníky Muzejní noci mi daly impuls k tomu, abych Památník písemnictví navštívila. To bylo krátce po rekonstrukci, a tak jsem se opravdu těšila, jak bude vypadat. Nejvíce mne však lákaly právě prostory knihovny, nejen pro svou pohnutou historii. Historické prostory a staré tisky a vazby mají pro mě zvláštní kouzlo, mimo jiné proto, že znám život knihy nejen z knihovnického hlediska, ale i knihařského.

Památník písemnictví měl tehdy ještě krátkou historii, a tak jsem u nově vzniklé instituce nečekala zázraky. Proto jsem byla velmi mile překvapena, když kromě historických prostor byla přístupná i zajímavě řešená expozice.

2. Co Vás v Památníku zaujalo a co v něm naopak postrádáte?

Obdivuji profesionální klid a vstřícnost všech paní průvodkyň, i když to v případě mas, které přišly během Muzejní noci, muselo být velmi vyčerpávající. Dostalo se nám milého komentáře a slečna, která měla naši skupinu na starosti v prostorách historické knihovny, odpovídala na všemožné naše otázky pohotově a fundovaně. Od té doby dění v Památníku sleduji a kupříkladu výstava Kamélie mezi knihami skutečně stála za zhlédnutí, spojovala totiž krásu knihy s krásou květin.

3. Vaše oblíbená kniha? Čtete ráda moravské autory?

Přímo jednu jedinou nejoblíbenější knihu nemám. Jsou knihy, které si ráda přečtu znovu, knihy, které na mne zapůsobily tak, že na ně nezapomenou, a knihy, které byly něčím zajímavé. Stejně tak mám mnoho oblíbených autorů, mezi něž patří i čeští a moravští spisovatelé.

Mezi mé opravdu nejoblíbenější moravské autory, ke kterým se s chutí vracím, patří i Zdeněk Jirotka a jeho Saturnin. Nedívím se, že kniha vyhrála v roce 2009 anketu Kniha mého srdce.

Dalším pro mě zajímavým moravským autorem je Jan Skácel, spíše znám jako básník než prozaik, a Františka Stránecká, která sbírala pohádky a popisovala zvyky a obyčejy na Moravě, a také Jiří Mahen, knihovník a činný spisovatel.

Jana Matlová pracuje jako knihovnice v Ústřední knihovně Mendelovy univerzity v Brně.